

НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ГІДРОІМПУЛЬСНИХ ПРИВОДІВ І ПРИБОРІВ ІЗ СИЛОВИМИ ТА РОЗПОДІЛЬНИМИ ЛАНКАМИ НА БАЗІ ПРУЖНИХ ЕЛЕМЕНТІВ ВИСОКОЇ ЖОРСТКОСТІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В доповіді розглянуто напрямки розвитку гідроімпульсних приводів і пристроїв із силовими та розподільними ланками на базі пружних елементів високої жорсткості, зокрема однокаскадних параметричних генераторів імпульсів тиску підвищеної пропускної здатності та малогабаритних гідроімпульсних вібраторів – гідроциліндрів.

Ключові слова: вібрації, вібратор, генератор імпульсів тиску, гідроімпульсний привод, гідроциліндр, пружні елементи високої жорсткості, кільцева пружина.

Abstract

The report discusses the directions of development of hydraulic impulse drives and devices with power and distribution links based on elastic elements of high stiffness, in particular, single-cascade parametric generators of pressure pulses of increased throughput and small-sized hydraulic impulse vibrators - hydraulic cylinders.

Keywords: vibrations, vibrator, pressure pulse generator, hydraulic impulse drive, hydraulic cylinder, elastic elements of high stiffness, ring spring.

Вступ

В гідроімпульсному приводі (ГП), створеному Ігорем МАТВЕСВИМ [1, 2], на відміну від традиційного гідропривода, пульсуючий потік (імпульси тиску) робочої рідини (енергоносія) з регульованими амплітудою та частотою імпульсів тиску діє на виконавчі ланки – гідродвигуни (гідроциліндри різних типів тощо) технологічних вібраційних (ВМ) чи віброударних (ВУМ) машин, приводячи їх у вібраційний (віброударний) рух, в результаті якого реалізуються різноманітні вібраційні технології. Однією з основних ланок ГП є параметричний генератор імпульсів тиску (ГТ) [3], який формує режими роботи та керує ГП. З моменту створення ГП науковою школою цього типу гідропривода, заснованою також Ігорем МАТВЕСВИМ, розроблено багато технологічних ВМ і ВУМ – вібраційні та віброударні преси для порошкової металургії, струшуючі машини для ливарного виробництва, будівельні вібраційні машини тощо, частина яких була впроваджена у виробництво. Новизна технологічних машин з ГП і ГТ захищена десятками авторських свідоцтв СРСР та патентів України.

Наукова школа ГП у ВНТУ продовжує інтенсивно працювати в напрямках створення нових конструкцій вібраційних машин і пристроїв на базі ГП, зокрема ГТ, теоретичних та експериментальних досліджень ГП, удосконалення науково-обґрунтованих методики проектного розрахунку ГП, ГТ та інших ланок привода.

Відносно новим напрямком роботи наукової школи ГП є створення на основі схемного пошуку та розроблення дослідних конструкторських зразків нових гідроімпульсних пристроїв і ГТ на базі пружних елементів високої жорсткості (ПЕВЖ), таких як тарілчасті (ТП), прорізні (ПП) та кільцеві (КП) пружини [4]. З метою мінімізації габаритів цих пристроїв ПЕВЖ суміщені або є частиною силових, пружних або розподільних ланок (елементів) ГП та ГТ пристроїв. На основі цих принципів розроблено малогабаритні високоефективні пристрої для віброрізання (ВР – віброточіння, вібросвердління тощо) та поверхневого деформаційного зміцнення деталей (ПДЗД) [5, 6].

Результати дослідження

Одним із напрямків розширення технічного і технологічного застосування ГП та пристроїв на його основі, оснащених ПЕВЖ, є створення нових однокаскадних параметричних ГТ підвищеної пропускної здатності [7], з фасковою герметизацією на першому та другому ступенях, та малогабаритних гідроімпульсних вібраторів – гідроциліндрів (ГВ – ГЦ) [8]. ГВ – ГЦ можуть використовуватись як виконавчі ланки – гідродвигуни технологічних вібраційних (ВМ) чи віброударних (ВУМ) машин, так і як самостійне вібраційне обладнання, наприклад, у будівельній галузі чи під час ресурсних випробовувань різних машинобудівних виробів.

Окремий перспективний напрямок використання ГВ – ГЦ – це малогабаритні гідроімпульсні вібратори на базі КП з плаваючим сідлом першого та другого ступенів фаскової герметизації ГТ, нава-

нтаженого короткою (жорсткою) додатковою КП, які дозволяють суттєво зменшити рівень шуму під час роботи технологічних вібраційних машин з ГПП та забезпечують режими вібронавантаження об'єкта технологічного впливу в широкому діапазоні регулювання зусилля, амплітуди та частоти вібрацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Матвеев И. Б. Гидропривод машин ударного и вибрационного действия / Матвеев И. Б. – М. : Машиностроение, 1974. – 184 с.
2. Іскович-Лотоцький Р. Д. Процеси та машини вібраційних і віброударних технологій : монографія / Іскович-Лотоцький Р. Д., Обертюх Р. Р., Севостьянов І. В. – Вінниця : УНІВЕРСУМ – Вінниця 2006. – 291 с.
3. Іскович-Лотоцький Р. Д. Генератори імпульсів тиску для керування гідроімпульсними приводами вібраційних та віброударних технологічних машин : монографія / Іскович-Лотоцький Р. Д., Обертюх Р. Р., Архипчук М. Р. – Вінниця : УНІВЕРСУМ – Вінниця, 2008. – 171 с.
4. Обертюх Р. Р. Пристрої для віброточіння на базі гідроімпульсного привода : монографія / Р. Р. Обертюх, А. В. Слабкий. – Вінниця : ВНТУ, 2015. – 164 с.
5. Обертюх Р. Р. Віброударний пристрій з гідроімпульсним приводом підвищеної швидкодії та ефективності для деформаційного зміцнення поверхонь деталей машин / Обертюх Р. Р., Слабкий А. В., Марущак М. В. // Вісник машинобудування та транспорту, м. Вінниця № 1, 2017. – С. 63 – 71.
6. Обертюх Р. Р. Пристрої для вібраційного різання та деформаційного зміцнення з пружними елементами високої жорсткості / Обертюх Р. Р., Слабкий А. В. // Матеріали (тези) XVI Міжнародної науково-технічної конференції «ВІБРАЦІЇ В ТЕХНІЦІ ТА ТЕХНОЛОГІЯХ» (Вінниця, листопад 2017 р.). – С. 68 – 71.
7. Обертюх Р. Р. Параметричні однокаскадні генератори імпульсів тиску підвищеної пропускну здатності / Обертюх Р. Р., Слабкий А.В., Андрухов С.Р., Кудраш В.О. // Віснику машинобудування та транспорту – №1, 2019. – С. 40 – 48.
8. Обертюх Р. Р. Гідроімпульсні малогабаритні вібратори на базі прорізних пружин / Обертюх Р. Р., Слабкий А.В., Поліщук О. В., Ганцапурова О. С. // Вісник машинобудування та транспорту – №1 (15), 2022. – С. 124 – 130.

Обертюх Роман Романович – канд. техн. наук, доцент, професор кафедри Галузевого машинобудування, Вінницький національний технічний університет. e-mail: obertyuh557@gmail.com

Obertyukh Roman Romanovich - Cand. tech. Sciences, Associate Professor, Professor of the Department of Mechanical Engineering, Vinnytsia National Technical University. e-mail: obertyuh557@gmail.com